

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0052/2001

7 februari 2001

BETÄNKANDE

om kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén - Genomförandet av "ett europeiskt område för forskningsverksamhet": riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002–2006)
(KOM(2000) 612 – C5-0738/2000 – 2000/2334(COS))

Utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi

Föredragande: Elly Plooij-van Gorsel

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL RESOLUTION.....	6
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KULTUR, UNGDOMSFRÅGOR, UTBILDNING, MEDIER OCH IDROTT	19
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHETSFRÅGOR	23

PROTOKOLLSIDA

Med en skrivelse av den 6 oktober 2000 förelade kommissionen parlamentet kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén - Genomförandet av "ett europeiskt område för forskningsverksamhet": riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002-2006) (KOM(2000) 612 - 2000/2334(COS)).

Vid plenarsammanträdet den 15 januari 2001 tillkännagav talmannen att detta meddelande hänvisats till utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi, som utsetts till ansvarigt utskott, och till utskottet för kultur, ungdomsfrågor, utbildning, medier och idrott och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor, som utsetts till rådgivande utskott (C5-0738/2000).

Vid utskottssammanträdet den 7 november 2000 hade utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi utsett Elly Plooij-van Gorsel till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 9 och 23 januari, 5 och 6 februari 2001 behandlade utskottet kommissionens meddelande och förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till resolution med 37 röster för, 7 röster mot och 2 nedlagda röster.

Följande var närvarande vid omröstningen: Carlos Westendorp y Cabeza (ordförande), Renato Brunetta och Nuala Ahern (vice ordförande), Elly Plooij-van Gorsel (föredragande), Gordon J. Adam (suppleant för Claude J.-M.J. Desama), Konstantinos Alyssandrakis, Maria del Pilar Ayuso González (suppleant för Godelieve Quisthoudt-Rowohl), Yves Butel, Massimo Carraro, Gérard Caudron, Giles Bryan Chichester, Nicholas Clegg, Willy C.E.H. De Clercq, Harlem Désir, Concepció Ferrer, Colette Flesch, Per Gahrton (suppleant för Caroline Lucas), Pat the Cope Gallagher, Neena Gill (suppleant för Glyn Ford), Norbert Glante, Lisbeth Grönfeldt Bergman (suppleant för Christos Folias), Michel Hansenne, Roger Helmer, Philippe A.R. Herzog, Elisabeth Jeggle (suppleant för Peter Michael Mombaur i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Hans Karlsson, Helmut Kuhne (suppleant för François Zimeray), Bernd Lange (suppleant för Mechtild Rothe), Rolf Linkohr, Eryl Margaret McNally, Erika Mann, Hans-Peter Martin (suppleant för Elena Valenciano Martínez-Orozco), Marjo Matikainen-Kallström, Angelika Niebler, Giuseppe Nisticò (suppleant för Umberto Scapagnini), Reino Paasilinna, Yves Piétrasanta, John Purvis, Alexander Radwan (suppleant för Guido Bodrato), Imelda Mary Read, Christian Foldberg Roving, Paul Rübig, Ilka Schröder, Konrad K. Schwaiger, Esko Olavi Seppänen, Astrid Thors, Claude Turmes (suppleant för Nelly Maes), Jaime Valdivielso de Cué, W.G. van Velzen, Alejo Vidal-Quadras Roca, Dominique Vlasto, Anders Wijkman, Myrsini Zorba.

Yttrandena från utskottet för kultur, ungdomsfrågor, utbildning, medier och idrott och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor bifogas detta betänkande.

Betänkandet ingavs den 7 februari 2001.

Fristen för ändringsförslag till detta betänkande kommer att anges i förslaget till föredragningslista för den sammanträdesperiod vid vilken betänkandet skall behandlas.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution om kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén - Genomförandet av "ett europeiskt område för forskningsverksamhet": riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002–2006) (KOM(2000) 612 – C5-0738/2000 – 2000/2334(COS))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande (KOM(2000) 612 - C5-0738/2000 ¹),
- med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2000 ² om kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén ³ och Regionkommittén "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet" ⁴,
- med beaktande av artikel 47.1 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi och yttrandena från utskottet för kultur, ungdomsfrågor, utbildning, medier och idrott och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor (A5-0052/2001), och av följande skäl:
 - A. Vid Europeiska rådets möte i Lissabon den 23-24 mars 2000 uppställde Europeiska unionen som sitt strategiska mål för det första årtiondet av tjugohundratalet att bli världens mest dynamiska och konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomi. I samband med detta påpekades det att en bättre politik för forskning och utveckling var ett av de centrala inslagen i en genomgripande strategi för att detta mål skulle kunna nås.
 - B. Det mål som uppställdes i Lissabon kan inte nås genom att gemenskapen agerar ensam för sig eller medlemsstaterna agerar ensamma för sig utan förutsätter att den forskning som bedrivs av Europeiska unionen och den forskning som bedrivs av medlemsstaterna verkligen skall samverka, liksom också att forskning, utveckling och innovation i tillräcklig grad samordnas med varandra. Likaså måste också de olika medlemsstaternas utbildningsväsen komplettera varandra.
 - C. Enligt artikel 166 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall alla gemenskapens verksamheter inom forskning och teknisk utveckling anges i ett flerårigt ramprogram som skall antas av rådet som skall besluta enligt förfarandet i artikel 251 av samma fördrag och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén.
 - D. Det står i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen att forskningen och den tekniska utvecklingen skall inrikta sig på att främja utvecklingen av konkurrenskraften för näringslivet i Europa samt öka sysselsättningen.

¹ EGT C.../Ännu ej offentliggjort i EGT.

² EGT C.../Ännu ej offentliggjort i EGT.

³ EGT C 204, 18.7.2000, s. 70.

⁴ EGT C 226, 8.8.2000, s. 18.

- E. Ramprogrammet är ett viktigt redskap för förverkligandet av det europeiska området för forskningsverksamhet.
- F. De möjligheter och osäkerhetsmoment som uppkommit genom forskningen i kunskapens gränsmarker måste vara föremål för allmän debatt, demokratisk redovisningsskyldighet och strikt parlamentarisk tillsyn.
- G. I de flesta medlemsstater är det svårt att rekrytera tillräckligt med studenter vid ingenjörsutbildningar inom fysik, kemi och andra naturvetenskapliga områden.
- H. Storleken på budgeten för forskning och utveckling är visserligen en viktig faktor men den är inte ensam utslagsgivande för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning.
- I. Att den europeiska ekonomin har utvecklats sig på bred bas och blivit ledande inom ett antal ekonomiska sektorer, och därigenom mindre utsatt för konsekvenserna av en tillbakagång inom dessa sektorer, beror också på vissa makroekonomiska åtgärder såsom att euron införts, inflationen hejdat och räntorna gått ner.
- J. Om det samarbetas mera inom EU på basis av gemensamma europeiska mål, då kommer ett bättre ekonomiskt resultat att uppnås i relation till Förenta staterna.
- K. Europeiska unionen står inför en situation där nya stater kommer att bli medlemmar och i dessa stater är befolkningens BNP per capita avsevärt lägre än genomsnittet för EU. Detta kommer att leda till ökade skillnader i fråga om konkurrensförmåga, forskningskapacitet och innovationskraft inom Europeiska unionen.
- L. Den europeiska forskningens internationella roll, i synnerhet i utvecklingsländerna, måste bibehållas och förstärkas.
- M. Det måste skapas bättre förståelse för forskning och utveckling ute bland den stora allmänheten (medborgarna). Forskningen inom andra, icke-tekniska områden, såsom ledning och förvaltning ("management") samt ekonomiska och sociala vetenskaper och får inte heller försummas.
- N. Stora forskningsprojekt av det slag som finns omnämnda i rapporten om genomförandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet ger rent definatoriskt inte större bidrag till ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt än mindre forskningsprojekt och det måste finnas kvar en grundforskning av hög kvalitet.
- O. Om man begränsar användningen av tillgängliga resurser till stora projekt inom ramen för en satsning på nätverk för spetsforskningscentra med en rad starkt begränsade prioriteringar kan mindre forskningsgrupper och små och medelstora företag som förfogar över en stor potential för att skapa europeisk mervärde hamna utanför.

- P. Det är nödvändigt att till det europeiska området för forskningsverksamhet knyta ett europeiskt område för innovation.
- Q. Det är av avgörande betydelse att forskarna åtnjuter fri rörlighet inom det europeiska området för forskningsverksamhet för att projektet med att skapa detta område skall bli framgångsrikt.
- R. Det är viktigt med insyn inom forskningsverksamheten varför en dialog med det civila samhället måste finnas och hänsyn tas till frågor om vetenskap och samhälle och vetenskap och politiskt styre.
- S. Idén om ett europeiskt område för forskningsverksamhet utgör kärnan i det förslag som skall styra genomförandet av det sjätte ramprogrammet för forskning och utveckling i syfte att ge detta ett verkligt europeiskt "mervärde" vad beträffar grundforskningen och utvecklingen av ny teknik.
- T. Humaniora och samhällsvetenskap (historia, filosofi, geografi, sociologi, psykologi, lingvistik, juridik ...) är nödvändiga för att politiskt och kulturellt bygga upp Europa. Europa är inte bara en plats för industriell och teknisk innovation utan det är också här flera hundra miljoner europeiska medborgare lever, talar, möts och färdas.
- U. Humaniora och samhällsvetenskap är i förslaget till ett europeiskt område för forskningsverksamhet endast bedömda som värdefulla i den mån de kan bidra till andra vetenskaper och inte som ett eget självständigt forskningsområde.
- V. Forskning på området för ny informations- och kommunikationsteknik bör ha som mål att främja teknik som möjliggör tillgång för alla till dessa nya verktyg. Den genomsnittliga andelen europeiska hushåll med tillgång till Internet fortsätter att vara mindre än 30 procent.
- W. Den nya tekniken och Internet erbjuder en viktig möjlighet när det gäller tillgång till kunskaper, livskvalitet och människosläktets framsteg och är ett medel för att utveckla och främja Europas kulturella och språkliga rikedom.

Allmänna anmärkningar

1. Parlamentet välkomnar kommissionens meddelande "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet" som utgångspunkt för en djupgående politisk och vetenskaplig debatt om inrättandet av en europeisk gemenskap för forskning och innovation i uttryckets sanna bemärkelse och föreslår att inte bara de åtgärder som redan vidtagits av kommissionen - projektet "Futures" och arbetsdokumentet "Nya tematiska prioriteringar för forskningsverksamheten i Europa" som tagits fram vid Gemensamma forskningscentrets institut för tekniska prognoser (IPTS) och de resultat som offentliggjorts i tryck i Key Figures 2000 skall användas som ledtrådar i denna debatt,
2. gläder sig över att man startat projektet GEANT (Gigabit European Academic NeTwork) som gör det möjligt att knyta samman de europeiska forsknings- och utbildningsnätverken med en kapacitet på 2,5 Gb/s; uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att med hjälp av Europeiska investeringsbanken fortsätta sina ansträngningar för att inrätta ett

europiskt höghastighetsforskningsnätverk som gradvis kommer att uppnå en kapacitet i storleksordningen 100 Gb/s,

understryker kommissionens uppgift att se till att det snabbt fås till stånd ett supersnabbt transeuropeiskt forskningsnätverk med en kapacitet på 100 gigabits per sekund, eftersom det inte går att förverkliga en konkurrenskraftig, dynamisk och kunskapsbaserad ekonomi utan ett sådant nätverk,

Ramprogrammet

3. konstaterar att ramprogrammet effektivt har bidragit till att förbättra det europeiska näringslivets konkurrenskraft men att Europeiska unionens medlemsstater uppvisar stora skillnader i fråga om investeringar, riskkapital, utgifter för forskning, utgifter för undervisning och forskningsstruktur, och uppmanar därför medlemsstaterna att påtagligt höja de offentliga anslagen till forskning,
4. påpekar att gemenskapens stöd till forskning och utveckling inte bara skall stärka konkurrensförmågan hos det europeiska näringslivet utan också skall ge ett bidrag till bättre miljö, hälsa, sysselsättning och välfärd, samt rent allmänt till en hållbar utveckling inom Europeiska unionen,
5. förväntar sig att EU-forskningens internationella roll, i synnerhet när det gäller utvecklingsländerna, skall omfattas av de målsättningar som fastställs för det europeiska området för forskningsverksamhet,
6. anser att de goda sidorna hos ramprogrammet måste få finnas kvar eftersom de kan ge ett ansevärt bidrag till ekonomisk tillväxt och sysselsättning, liksom till en hållbar utveckling; anser det önskvärt att tillbudsstående kunskap omsätts i form av nya produkter, sociala framsteg, livskvalitet och bättre hälsa för medborgarna och att tonvikten mera måste vila på att de hinder som i dagens läge fortfarande begränsar företagandet i Europa skall undanröjas,
7. anser att kommissionen, efter att det utretts vilka önskemål som stödmottagarna har på forskningens och undervisningens område, bör uppställa politiska kriterier utgående från vilka en prioritetsförteckning för forskningen sedan skall utarbetas med tanke på upprättandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet; denna förteckning skall sedan godkännas enligt medbeslutandeförfarandet,
8. anser att bland de kriterier som omnämnts i föregående punkt bör följande saker som unionen åtagit sig att verka för tydligt anges: främjandet av de europeiska produktionssystemets konkurrenskraft, liksom utvecklingen av kunskapsområdet, bättre hälsa och livskvalitet för de europeiska medborgarna, garantier om en hållbar utveckling, en lösning på de mest akuta samhällsproblemen (den åldrande befolkningen, handel med och konsumtion av narkotika mm); anser att samtliga problem bör behandlas utifrån ett långsiktigt perspektiv så att åtgärder kan slutföras under nästa femårsperiod i syfte att förhindra att det uppstår olösliga problem i framtiden,
9. konstaterar med tanke på hur viktig sektorn för de små och medelstora företagen i Europa är, att minst 10 procent av gemenskapens forskningsanslag skall avsättas för forskning

med anknytning till sådana företag,

10. uppmanar kommissionen att överväga ytterligare begränsningar av antalet särskilda program och prioriteringar inom forskningsverksamheten inför nästa ramprogram i syfte att koncentrera sig på ett fåtal områden, så att omfattande finansiering finns tillgänglig och för att underlätta övervakningen och framförallt för att stödja integrerade projekt där dels stora företag, dels små och medelstora företag och forskningsinstitut deltar tillsammans,
11. anser att man måste utveckla flexibla metoder när det gäller EU:s beslutsprocess såväl beträffande ramprogrammet som andra särskilda program och uppmanar kommissionen att framför allt överväga möjligheter att inrätta "reserver" för särskilda behov som kan uppstå under de europeiska forskningsprogrammets löptid. Detta skulle kunna leda till successiva beslut i specifika frågor istället för övergripande beslut om samtliga särskilda program och deras innehåll i början av ramprogrammen. Beslutsprocessen skulle bli mindre invecklad och kunna ligga närmare den senaste utvecklingen inom respektive teknikområde varvid medbeslutandeförfarandet skulle bibehållas,
12. förväntar sig att kommissionen och rådet, i en anda av demokratisk tillsyn över gemenskapspolitiken för forskning och teknisk utveckling, skall inhämta och fullt ut beakta Europaparlamentets åsikt i frågor som berör kärnforskning och -teknik inom det europeiska området för forskningsverksamhet och finansierats med anslag från gemenskapens budget; anser att parlamentet och rådet bör tänka om när det gäller kärnforskningspolitiken och Euratom-programmet och att forskningen på energiområdet allmänt sett måste bedrivas med sikte på en hållbar utveckling (Euratom, ITER, kärnfusion, etc.); anser slutligen att man bör omformulera de vetenskapliga principer som ligger till grund för strålskyddet,
13. förväntar sig att rådet och kommissionen gör parlamentet delaktigt i besluten om de bestämmelser som ta över efter EKSG-fördraget, särskilt skapandet av en forskningsfond för kol och stål,
14. anser att ett av målen i det sjätte ramprogrammet måste vara att undanröja de hinder som kvinnor möter och som hindrar dem att göra en vetenskaplig karriär på samma nivå som män, och uppmanar medlemsstaterna att säkerställa en bättre balans mellan män och kvinnor i uttagnings- och befordringskommittéer och i de vetenskapliga kommittéer där forskningspolitiken bestäms,
15. Uppmanar med eftertryck medlemsstaterna och kommissionen att införa humaniora och samhällsvetenskap som självständiga ämnesområden i sjätte ramprogrammet för forskning och som ett forskningsområde med stort mervärde i samband med utarbetandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet,
16. föreslår att den europeiska kulturella identiteten skall ingå som ett specifikt forskningsområde i sjätte ramprogrammet,

17. uppmuntrar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att förnya och förstärka nyckelåtgärderna "multimediernas innehåll och redskap" och "morgondagens stad och kulturarvet" som återfinns i femte ramprogrammet för forskning,
18. föreslår att Marie Curie-programmet för rörlighet i sjätte ramprogrammet för forskning skall förstärkas särskilt genom att stipendier inrättas som syftar till att hjälpa forskare som varit tvungna att lämna Europa att återvända,

Nya instrument

19. godkänner tanken på att det skall införas nya instrument för forskningspolitiken för att inrätta det europeiska området för forskningsverksamhet och förbättra ramprogrammets effektivitet och prestanda, under förutsättning att dessa instrument
 - främjar en verklig komplementaritet och samverkan mellan EU:s forskningsåtgärder och medlemsstaternas verksamhet liksom mellan de olika former för verksamhet som bedrivs i medlemsstaterna,
 - är fullständigt integrerade i ramprogrammet vad gäller EG:s deltagande och,
 - erbjuder alla medlemsstater och vetenskapsidkare lika möjligheter så att det skall kunna förebyggas att sådana styrmedel som "stora projekt", "spetsforskningsnätverk" och "koncentration" används för att utestänga antingen offentliga eller privata forskargrupper som visat sig kunna skapa ett europeiskt mervärde,
 - främjar en nära samordning av forskningspolitiken i enlighet med artikel 165 i fördraget så att ökad enhetlighet inom gemenskapens forskningspolitik skall kunna garanteras,
 - ställer materiell och virtuell infrastruktur till förfogande för forskare över hela unionen,
 - utvecklar och förbättrar forskarnas rörlighet,
20. kräver att det i nära samarbete med budgetkontrollen skall ske en drastisk nedskärning av de byråkratiska hindren i samband med ansökan om och redovisning av forskningsprojekt,
21. uttrycker största möjliga reservation mot den enligt artikel 169 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen önskade "varierande geometri"; kräver att den samlade effekten av dem inte innebär någon diskriminering mellan större och mindre medlemsstater och att de specifika förslagen för sådana åtgärder tas med i ramprogrammet,
22. betonar att de ekonomiska resurser som beviljas ramprogrammet i framtiden bör återspegla de nya målen och de nya instrumenten samt också utsikterna till en utvidgning, varvid de samtidigt skall trygga en bättre effekt genom ökad inriktning på större mål som är nyttiga och möjliga att uppnå,
23. uttrycker sitt gillande till att det utvecklas nätverk mellan spetsforskningscentra, under

förutsättning att de främjar ett samarbete mellan universitet, forskningscentra, industri och små och medelstora företag och att de inte uteslutande är storskaliga, men anser att detta begrepp måste förtydligas i förslaget till det sjätte ramprogrammet,

24. föreslår att det med hjälp av Gemensamma forskningscentret skall läggas upp en rörlig och delvis virtuell EU-utställning där forskare från medlemsstaterna, lärlingar, studerande och blivande forskare kan bekanta sig med Europeiska unionens forskningsmålsättningar samt med resultaten av de olika forskningsinriktningarna inom universitet och företag inom EU och de blivande medlemsstaterna,
25. uppmanar kommissionen att tydligt definiera Gemensamma forskningscentrets roll och olika uppdrag i samband med uppbyggnaden och genomförandet av det europeiska området för forskningsverksamhet,
26. understryker behovet av att på grundval av gemensamma projekt eller kompletterande projekt få till stånd partnerskap med de stora "mellanstatliga" programmen som exempelvis Eureka och Cost,
27. betonar nödvändigheten av en flexibel forskningspolitik som möjliggör flera varianter när det gäller samordning av forskningsprogram och projekt, bland annat främjandet av samordningsfördelar med nationella institutioner och oberoende och privata organ för finansiering av forskning samt åtgärder på Europainivå när det gäller utbildning och rörlighet inklusive kommande program, till exempel European Fellowship, European Post-Doctorate och European Junior-Research-programmen,
28. betonar nödvändigheten när det gäller utvecklingen av den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken att ta hänsyn till detta i skapandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet,

Övriga åtgärder

29. rekommenderar för medlemsstaterna att de inbördes skall anpassa forskningen och den vetenskapliga undervisningen efter varandra och uppmanar kommissionen att därvid fungera som katalysator,
30. uppmanar medlemsstaterna att snarast börja samarbeta i syfte att försöka säkra rekryteringen av studenter inom naturvetenskapliga utbildningar och ingenjörsutbildningar i EU,
31. anser att det inte bör strävas bara efter ökat samarbete mellan medlemsstater, forskare och forskargrupper utan att man också bör främja samarbetet mellan företag, universitet och statliga forskningsinstitut såsom man gjort under de tidigare ramprogrammen; konstaterar samtidigt att det behövs nya former för europeiskt samarbete om man skall uppnå en samordning på programnivå, nämligen ett samarbete både mellan nationella forskningsinstitut och mellan organ för forskningsfinansiering i medlemsstaterna,

32. poängterar att Europeiska unionen och medlemsstaterna måste skapa betingelser för att företagen bättre skall kunna få tillgång till forskningsresultaten så att de skall kunna omsätta denna kunskap i form av innovationer; önskar att det kommer utvärderingsstudier på detta område, att förebilder för bästa möjliga praxis blir tillgängliga och att förslag om att sprida resultaten blir ett avgörande bedömningskriterium,
33. välkomnar de fortlöpande insatserna för att förstärka kvinnors roll inom vetenskapen och efterlyser en snar insamling av relevant data så att framstegen kan mätas på ett lämpligt sätt,
34. rekommenderar att det bör ingå i målen för strukturfonderna att de skall främja kunskapsekonomin och kunskapsinfrastrukturen så att alla medlemsstater optimalt skall kunna bidra till en tillväxt för de ekonomiska parametrarna i Europeiska unionen,
35. rekommenderar för kommissionen att den skall inrätta en arbetsgrupp för kartläggning av strukturen för forskning och innovation i de blivande medlemsstaterna och därigenom främja integrationen av denna struktur inom Europeiska unionens nätverk för forskning,
36. uppmanar kommissionen att tillstålla Europaparlamentet de detaljerade förslagen om ett europeiskt område för forskningsverksamhet så snart som möjligt och senast med meddelandet om det sjätte ramprogrammet för forskning,
37. uppmanar kommissionen att lägga fram ett meddelande om genomförandet av Gemensamma forskningscentrets uppdrag, inklusive metoder, styrning, förvaltningsförfarande, personal, samordning med nationella forskningsinstitut, behov, ledning av Gemensamma forskningscentret,
38. uppmanar kommissionen att i sitt meddelande om beslut för det sjätte ramprogrammet kommentera det nya administrativa förfarandet och ta hänsyn till effekterna på den organisatoriska förvaltningen av skapandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet inklusive frågan om utläggning av vissa uppgifter,
39. uppmanar kommissionen att i sitt meddelande om det sjätte ramprogrammet reda ut frågorna kring kommittéförfarandet som väcks av skapandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet, särskilt med tanke på Europaparlamentets deltagande,
40. uppmanar kommissionen att i sitt meddelande om det sjätte ramprogrammet lägga fram en finansiell specifikation av de olika idéerna och programmen inklusive investeringarna inom ramen för det europeiska området för forskningsverksamhet,
41. understryker att det måste bli lättare att ansöka om patent för forskare, betonar att införandet av ett europeiskt patent måste omfatta ett balanserat språkligt system och att det inte får äventyra verksamheten för patentmyndigheterna i medlemsstaterna,
42. yrkar på att utvidgningen av det internationella forskningssamarbetet skall ske under en enhetlig ledning,

43. uppmanar kommissionen att sammanställa en förteckning över de rättsliga hinder i medlemsstaterna som försvårar genomförandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet och att föreslå rättsliga harmoniseringsåtgärder för att komma till rätta med problemen,
44. upprepar sitt krav på en mer komplett och uppdaterad statistik över i hur hög grad kvinnor är aktiva inom olika vetenskaper och forskningsområden och på att man mer ingående undersöker anledningarna till att det råder en diskrepans mellan det antal kvinnor som tar examen inom vetenskapsgrenar och det antal som lyckas få en anställning; uppmanar kommissionen att fortsätta sitt arbete med att samordna framtagandet av referenspunkter vars syfte är att bedöma effektiviteten i EU:s forskningspolitik vad gäller kvinnors medverkan i forskning, dels bland medlemsstaterna, dels i relation till resten av världen,
45. välkomnar att kommissionen och medlemsstaterna fortsätter att vidta åtgärder för att öka kvinnornas roll och antalet kvinnor i den europeiska forskningen genom att utveckla åtgärder för att genomföra ett verkligt införlivande av jämställdhetsprincipen i det europeiska forskningsområdet; understryker hur viktigt det är att fortsätta strategin med forskning av, för och om kvinnor, och i detta sammanhang införliva jämställdhetsprincipen i alla aspekter av det europeiska området för forskningsverksamhet,
46. uppmanar med eftertryck medlemsstaterna och kommissionen att införa humaniora och samhällsvetenskap som självständiga ämnesområden i sjätte ramprogrammet för forskning och som ett forskningsområde med stort mervärde i samband med utarbetandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet,
47. uppdrar åt talmannen att vidarebefordra denna resolution till rådet, kommissionen och medlemsstaternas regeringar och parlament.

MOTIVERING

Goda vetenskapliga prestationer inom Europeiska unionen

Publikationen Key figures 2000 ger vid handen att Europeiska unionens prestationer på det vetenskapliga och ekonomiska planet är annorlunda än Förenta staternas eller Japans. Av publikationen framgår att de vetenskapliga prestationerna hos de europeiska forskare som arbetar för myndigheter eller universitet är påfallande bättre än motsvarande prestationer hos amerikanska forskare inom samma sektorer. Europeiska unionen uppvisar emellertid inom ett begränsat antal ekonomiska sektorer en eftersläpning i förhållande till Förenta staterna, inte bara av den orsaken att Europeiska unionen ger ut avsevärt mindre på försvarsrelaterad forskning utan framför allt för att

- tänkesättet inom Europeiska unionen mera inriktar sig på att uppnå vetenskapliga resultat än direkt ekonomiska nytta
- Europeiska unionen låter många av sina forskare arbeta inom myndighetsinstitutioner och universitet och inte så mycket inom eller med anknytning till företagen
- företagen i Europeiska unionen har mindre inflytande på hur forskningen inriktas än vad myndighetsinstitutionerna och universiteterna har, något som troligen är en följd av strömningarna i samhället under tidigare decennier av det förra seklet
- det finns två olika typer av länder inom Europeiska unionen: hälften av medlemsstaterna uppvisar ingen som helst eftersläpning jämfört med de två andra ekonomiska världsblocken, medan den andra hälften gör det
- Europeiska unionen inte törs investera lika mycket riskkapital i ekonomiskt osäker verksamhet som man brukar i Förenta staterna.

Resultatet av det ovensagda är att den ekonomiska utvecklingen går i annan riktning i Europeiska unionen än i Förenta staterna och Japan. Frågan är nu om denna riktning är oriktig. I och för sig är det inte alls fel att lägga ner mindre på försvarsrelaterad forskning, i en situation där det ur säkerhetssynvinkel betraktat inte finns någon direkt anledning till detta. Sysselsättning måste också vara till nytta inom den helhet som det europeiska samhället omfattar. Det är likaså önskvärt att det utvecklas kunskap av grundläggande natur vid universiteten eller de andra myndighetsorganen. Det beklagliga är att denna kunskap inte i tillräcklig grad omsätts i nya produkter eller tjänster, såsom fallet är i Förenta staterna. Fördelar kan uppnås genom att företagen får bättre tillgång till forskningsresultaten. Likaledes kommer man att kunna få mycket mera till stånd om det ges mera stöd till kreativt företagande inom Europeiska unionen.

I riktning mot ökad effekt

Med beaktande av det ovensagda kan man säga att åstadkommandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet handlar om förverkligandet av ett mera effektivt europeiskt område för forskning.

Ett exempel på en strävan i denna riktning är de prestationer som gjorts inom det europeiska ramprogrammet. Även de ansträngningar som gjorts av det europeiska näringslivet är imponerande och de svarade under förra hälften av nittioalet för 33 procent av omsättningen. Till detta har ramprogrammen säkert i hög grad bidragit.

Ett effektivare område för forskning kan uppnås bland annat med hjälp av mera och bättre samarbete på grundval av flera europeiska mål. Utan mål och utan ihärdigt arbete för att uppnå dem kan man knappast nå fram till att resurser används optimalt och flexibelt. Av en analys av situationen för forskning och utveckling i Europa framgår det med all önskvärd tydlighet att de nationella programmen för forskning och investering hittills inte alls eller i mycket ringa grad stött sig på ett europeiskt samarbete och en europeisk samordning på programnivå. Om ramprogrammet hittills varit inriktat på att med hjälp av projektstöd främja samarbetet mellan forskare och forskargrupper måste det i det nya ramprogrammet beredas utrymme för att man skall kunna avhjälpa det ovannämnda allvarliga tillkortakommandet på det intermediära planet.

Bättre samarbete behövs, inte bara mellan forskare och forskargrupper som verkar inom företag, universitet och myndighetsorganisationer utan också mellan varor och tjänster. Detta förbättrade samarbete måste byggas in både i ramprogrammen och i beslutsfattandet. Därför måste diskussionen om ett europeiskt område för forskningsverksamhet föras i direkt anknytning till ramprogrammet, och så fort större europeiska anslag är med i bilden skall medbeslutandeförfarandet mellan Europaparlamentet och Europeiska rådet tillämpas.

Kommissionens tankegångar i rapporten om ett genomförande av ett europeiskt område för forskningsverksamhet syftar också till ett bättre samarbete. I rapporten föreslår kommissionen ett helt annat grepp på problematiken med tanke på det kommande ramprogrammet. Detta nya grepp bygger på tre principer:

- inriktning på områden där stöd från Europeiska unionen kan sörja för ett ökat europeiskt mervärde, jämfört med forskning på nationell nivå,
- bättre samarbete mellan medlemsstaterna, forskningsinstituten och företagen i Europa genom att intressenterna får samarbeta med varandra via nätverk,
- ökad effektivitet genom att budgetmedel ställs till förfogande för större projekt som spänner över längre tidsperioder.

De ovanstående principerna har konkret omsatts i form av ett antal intressanta förslag:

- de nationella forskningsprogrammen skall få stöd från gemenskapen för att samarbeta med varandra inom nätverk och programmen skall göras öppnare för europeiska deltagare,
- det skall inrättas europeiska nätverk för spetsforskning där kunskap och kapacitet som finns att tillgå i medlemsstaterna samarbetar i gemensamma program,
- det skall utföras stora projekt inom riktad forskning under ledning av konsortier av företag, universitet och forskningscentrum utgående från överordnade finansieringsplaner,
- det skall ges mera stöd till forskning och utveckling som görs för, av och i små och medelstora företag,
- forskarnas rörlighet och karriärutveckling skall stimuleras,
- forskningen och utvecklingen skall, liksom resultaten av den, föras ut bättre till kännedom för Europas invånare, bland dessa också ungdomar, på vilka det längre fram skall komma an att föra forskningen vidare.

En annan tankegång i rapporten handlar om prioriterade områden inom forskning och utveckling. Kommissionen nämner bland annat följande: forskning som följer på genomkartläggningen, nanoteknik, utveckling av informationssamhället, forskning och utveckling inom flyg- och rymdteknik som ett enskilt land eller företag inte kan utföra,

utveckling av hållbara processer och system för att trygga både energiförsörjningen och miljöns tillstånd, forskning som utgör ett stöd för politiska beslut på europeisk nivå som av medlemsstaterna beskrivs som kännetecknade av stora osäkerhetsfaktorer och/eller risker.

Kommissionen påpekar i detta sammanhang att den definitiva förteckningen över prioriteringar skall sammanställas efter det att det utretts vilka önskemål som stödmottagarna har på forskningens och undervisningens område. Föredraganden anser att kommissionen bör fastställa tydliga kriterier utgående från vilka en förteckning över prioriteringar inom forskningen skall sammanställas. Denna förteckning skall sedan godkännas enligt medbeslutandeförfarandet.

Redan innan en sådan definitiv förteckning över prioriteringar tillkommit är det självfallet klart att informations- och kommunikationsteknik, bioteknik, arbetet med hållbar energi och en bättre miljö och utvecklingen av hållbara produktionsmetoder är betydelsefulla inslag i den ekonomiska utvecklingen för Europeiska unionen och därmed för hela världen. De får inte saknas inom något som helst område för forskning.

Då det inrättas ett nytt europeiskt område för forskning måste man komma fram till en balans mellan det som redan finns och det som kan sörja för ett ökat mervärde. Denna balans måste byggas upp redan från grunden, börjande med undervisningsväsendet. En ny balans kommer att uppstå om man ägnar tillräcklig uppmärksamhet åt de små och medelstora företagen samt åt de blivande medlemsstaternas intressen och åt alla intressenter inom den nuvarande Europeiska unionen.

Undervisningen

Av alla publikationer framgår det att det framför allt är investeringar i undervisning och forskning som på längre sikt skapar ökad sysselsättning och ökad tillväxt för BNP. Kunskap leder till att det uppkommer verksamhetsformer på kvalitativt högtstående nivå. Hittills har undervisningsfrågor i stor utsträckning fallit utanför den sektor som omfattas av Europeiska unionens politik. Innehållet i undervisningen bestäms till största delen av medlemsstaterna själva. Med beaktande av vilket inflytande undervisningen har på den ekonomiska utvecklingen är det viktigt att inom Europeiska gemenskapens gränser ha en politik som verkar för att det skall utvecklas en undervisning med europeiska accenter. Ett europeiskt område för forskning kan, liksom inom vissa sektorer ett europeiskt område för undervisning, ge en dynamisk impuls till att målen för den ekonomiska tillväxten uppnås och önskemålen i fråga om sysselsättningen förverkligas. Det kan dras upp riktlinjer där det anges vilka krav som undervisningen i de olika medlemsstaterna måste uppfylla och hur stor procentandel av BNP som skall anslås för undervisning på lägre och högre nivå.

En del av de resurser som finns tillgängliga för forskningen efter att anslagen för forskning höjts till 3 procent av BNP bör avsättas för forskning om hur inrättandet av ett europeiskt område för undervisning kan gestalta sig samt för forskning om vilka luckor i undervisningen det finns inom olika medlemsstater.

Intresset för europeisk forskning och därmed för utvecklingen av näringslivet och sysselsättningen i Europa måste ökas. En del av de resurser som finns till förfogande bör användas för att med hjälp av Gemensamma forskningscentret sammanställa och sedan driva en rörlig och delvis virtuell EU-utställning. I dessa utställningsutrymmen kommer forskare

från medlemsstaterna att möta lärlingar, studerande och blivande forskare från medlemsstaterna och lära känna Europeiska unionens mål för forskningen samt resultaten från de olika forskningsgrenarna inom universitet och företag. Där bör också reserveras plats för forskningen och de resultat som uppnåtts inom blivande medlemsstater. Denna virtuella EU-utställning bör tas med i det system för nätverk för spetsforskningscentra, vilket härefter skall inrättas.

Små och medelstora företag

Den ekonomiska verksamheten i Europa sker merendels i liten skala. Projektens effektivitet är begränsad eftersom det saknas stordriftsfördelar och kritisk massa. Nästan alla europeiska företag tillhör den för unionen så viktiga kategorin av små och medelstora företag. Två tredjedelar av alla arbetstagare i Europa arbetar inom sådana företag. Där uppstår också flertalet nya arbetstillfällen. Trots att de små och medelstora företagen är så pass viktiga får de inom forskningen varken den uppmärksamhet eller de resurser de förtjänar. Detta framgår bland annat av att de små och medelstora företagen inom Europa har 60 procent färre forskare och innovatörer än sådana företag i Förenta staterna. Det är därför på sin plats med en utredning av hur innovativiteten inom de små och medelstora företagen kunde stödas genom att det anställdes forskare inom dem. Med tanke på hur viktigt det är med en bra utveckling inom sektorn för små och medelstora företag är det påkallat med att 10 procent av gemenskapens anslag för forskning avsätts för forskning med anknytning till sådana företag.

Arbetsgruppen och de blivande medlemsstaterna

För att bereda de blivande medlemsstaterna en möjlighet att bättre ta del i det europeiska området för forskningsverksamhet bör kommissionen kunna tillsätta en arbetsgrupp för kartläggning av forsknings- och innovationsstrukturen i dessa stater. Arbetsgruppen måste också undersöka om och på vilka sätt det särskilda kunnande som utvecklats i de blivande medlemsstaterna direkt skall kunna tas med i forskningsprogram inom Europeiska unionen. På detta sätt kommer också de blivande medlemsstaterna att föras i kontakt med forskningen och nätverken inom Europeiska unionen.

Ett europeiskt forskningsområde står och faller med förhandsuppställda mål för forskningen och samarbete mellan alla parter som kan förverkliga målen. Bättre samarbete är något som måste inläras, såväl i virtuella spetsforskningscentra som i stora projekt. Tekniken kan därvid vara till hjälp. Ett transeuropeiskt höghastighetsnätverk för forskning med en kapacitet på 100 gigabits per sekund kan bidra till att ett europeiskt område för forskningsverksamhet förverkligas och fungerar optimalt. En bra teknisk infrastruktur kan ta bort hinder både inom nuvarande forskningsprojekt och inom det framtida samarbetet.

5 februari 2001

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KULTUR, UNGDOMSFRÅGOR, UTBILDNING, MEDIER OCH IDROTT

till utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi

över kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén - Genomförandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet: riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002-2006) (KOM(2000) 612 – C5-0738/2000 – 2000/2334(COS))

Föredragande: Geneviève Fraisse

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 6 november 2000 utsåg utskottet för kultur, ungdomsfrågor, utbildning, medier och idrott Geneviève Fraisse till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 9, 25 januari och 5 februari 2001 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt nedanstående slutsatser.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Giuseppe Gargani (ordförande), Vasco Graça Moura (vice ordförande), Geneviève Fraisse (föredragande), Ole Andreasen, Pedro Aparicio Sánchez, Christine de Veyrac, Lissy Gröner, Mario Mauro, Roy Perry, Kathleen Van Brempt, Eurig Wyn, Sabine Zissener, Stavros Xarchakos (suppleant för Vittorio Sgarbi) och Robert J.E. Evans (suppleant för Ulpu Iivari).

SLUTSATSER

Utskottet för kultur, ungdomsfrågor, utbildning, medier och idrott uppmanar utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

- A. Humaniora och samhällsvetenskap (historia, filosofi, geografi, sociologi, psykologi, lingvistik, juridik ...) är nödvändiga för att politiskt och kulturellt bygga upp Europa. Europa är inte bara en plats för industriell och teknisk innovation utan det är också här flera hundra miljoner europeiska medborgare lever, talar, möts och färdas.
 - B. Humaniora och samhällsvetenskap är i förslaget till ett europeiskt område för forskningsverksamhet endast bedömda som värdefulla i den mån de kan bidra till andra vetenskaper och inte som ett eget självständigt forskningsområde.
 - C. Forskning på området för ny informations- och kommunikationsteknik bör ha som mål att främja teknik som möjliggör tillgång för alla till dessa nya verktyg. Den genomsnittliga andelen europeiska hushåll med tillgång till Internet fortsätter att vara mindre än 30 procent.
 - D. Den nya tekniken och Internet erbjuder en viktig möjlighet när det gäller tillgång till kunskaper, livskvalitet och människosläktets framsteg och är ett medel för att utveckla och främja Europas kulturella och språkliga rikedom.
 - E. Hindren för den fria rörligheten och undersysselsättningen bland unga forskare eller det faktum att de lämnar gemenskapen hindrar utvecklingen av morgondagens europeiska forskning.
1. Parlamentet uppmanar med eftertryck medlemsstaterna och kommissionen att införa humaniora och samhällsvetenskap som självständiga ämnesområden i sjätte ramprogrammet för forskning och som ett forskningsområde med stort mervärde i samband med utarbetandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet,
 2. föreslår att den europeiska kulturella identiteten skall ingå som ett specifikt forskningsområde i sjätte ramprogrammet,
 3. uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja inrättandet av ett europeiskt centrum för filosofi och språkvetenskap med Europeiska universitetsinstitutet i Florens som förebild,
 4. anser att kommissionen och medlemsstaterna i sjätte ramprogrammet bör infoga och motivera ett tvärvetenskapligt och specifikt forskningsområde, som skall behandla könsrollsfrågor,
 5. begär att man skall inrikta ansträngningarna inom den specifika forskningen på utformning av billigare hårdvara och teknik som är anpassad till var och en, i samband med att alla skall ges tillgång till Internet,
 6. välkomnar att informations- och kommunikationsteknik och biovetenskaperna prioriteras i sjätte ramprogrammet för forskning eftersom de kan uppfylla människans grundläggande

behov,

7. uppmuntrar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att förnya och förstärka nyckelåtgärderna "multimediernas innehåll och redskap" och "morgondagens stad och kulturarvet" som återfinns i femte ramprogrammet för forskning,
8. anser att det är avgörande att det sjätte ramprogrammet för forskning intensifierar forskning för att göra näten säkrare genom att dels bekämpa cyberkriminalitet, dels, med anledning av de nya medierna, utveckla teknik som skyddar och godkänner rättigheter som hör till immaterialrätten,
9. begär att man snarast skall inrätta en nära samordning mellan de parter som är delaktiga i nationella program på området för biovetenskap, bioteknik, genteknik, medicinsk teknik och bioinformatik,
10. uppmuntrar till att man skall öka möjligheterna att överbrygga skillnader genom att utveckla ett system för att erkänna och godkänna som jämbördiga varandras utbildningsbevis och utbildningar i syfte att dels främja studenternas och forskarnas rörlighet, dels underlätta de europeiska medborgarnas integration på arbetsmarknaden,
11. föreslår att Marie Curie-programmet för rörlighet i sjätte ramprogrammet för forskning skall förstärkas särskilt genom att stipendier inrättas som syftar till att hjälpa forskare som varit tvungna att lämna Europa att återvända,
12. anser att det är nödvändigt att prioritera principen om "variabel geometri" när det gäller europeisk forskning, vilket skulle göra det möjligt för gemenskapen att finansiera forskning som utförs av ett begränsat antal länder, men som bedöms vara till nytta för hela Europeiska unionen,
13. föreslår att de europeiska spetsforskningscentrumens kapacitet att anta unga europeiska forskare bör ses som ett urvalskriterium för dessa centrum, eftersom valet av spetsforskningscentrum bör överensstämma med bedömningen av och bildandet av nätverk mellan samtliga europeiska forskningscentrum,
14. föreslår att det bör inrättas en vetenskaplig framtidsgrupp som skall tänka över de stora utmaningar som forskningen står inför de närmaste tio åren, i syfte att garantera att Europas framtida forskning skall hålla en hög nivå,
15. gläder sig över att man startat projektet GEANT (Gigabit European Academic NeTwork) som gör det möjligt att knyta samman de europeiska forsknings- och utbildningsnätverken med en kapacitet på 2,5 Gb/s; uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att med hjälp av Europeiska investeringsbanken fortsätta sina ansträngningar för att inrätta ett europeiskt höghastighetsforskningsnätverk som gradvis kommer att uppnå en kapacitet i storleksordningen 100 Gb/s,
16. efterlyser ett allmänt rådslag för den europeiska forskningen inom ramen för förberedelserna av rapporten om sjätte ramprogrammet och inom ramen för målet att inrätta ett europeiskt område för forskningsverksamhet.

29 januari 2001

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHETSFRÅGOR

till utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi

över kommissionens meddelande - Genomförandet av ett europeiskt område för
forskningsverksamhet: riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002-2006)
(KOM(2000) 612 – C5-0738/2000 – 2000/2334(COS))

Föredragande: Eryl Margaret McNally

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 22 november 2000 utsåg utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor Eryl Margaret McNally till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 27 november 2000 och 23 januari 2001 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt nedanstående slutsatser.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Jillian Evans (vice ordförande och ordförande för sammanträdet), Eryl Margaret McNally (föredragande), María Antonia Avilés Perea, Geneviève Fraisse, Fiorella Ghilardotti, Lissy Gröner, Christa Klab, Astrid Lulling, Thomas Mann, Christa Prets, Amalia Sartori och Miet Smet.

KORTFATTAD MOTIVERING

Fördraget

Amsterdamfördragets ikraftträdande har i hög grad stärkt förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män, något som nu är ett uttalat mål för gemenskapen och anges i artikel 2. Denna bestämmelse kompletteras dessutom av artikel 3, som ålägger gemenskapen att arbeta för att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och att främja jämställdhet mellan dem i all sin verksamhet. Jämställdhet är sålunda både en uppgift och ett mål för unionen.

Det europeiska området för forskningsverksamhet

Europeiska rådet höll ett särskilt toppmöte den 23-24 mars 2000 i Lissabon för att komma överens om en ny unionsstrategi för att främja sysselsättningen och stärka den sociala och ekonomiska sammanhållningen. Toppmötet godtog det förslag om att skapa ett europeiskt område för forskningsverksamhet som kommissionen hade lagt fram i januari 2000 och vars huvudsyfte är att göra forskningen till en central del i byggandet av ett europeiskt kunskapssamhälle.

Det europeiska området för forskningsverksamhet skall främst stödja forskningspolitikens utveckling och inflytande och utnyttja dess möjligheter att skapa ekonomisk tillväxt. Huvudsyftet är att på ett obyråkratiskt, flexibelt och decentraliserat sätt uppnå en bättre integrering och samordning av forskningsverksamheten på EU-nivå.

Föredraganden välkomnar denna politiska viljeyttring, som särskilt kommer till uttryck i kommissionens meddelande om ett europeiskt område för forskningsverksamhet och genomförandet av det, och även kommissionsledamot Busquins plan för hur man skall få arbetet att gå framåt, med särskild hänsyn tagen till det sjätte ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling. Detta meddelande ger sålunda tillfälle till en djupare diskussion om riktlinjerna för framtida stödåtgärder för EU:s forskning samt dess mekanismer och prioriteringar.

Föredragandens första kommentar gäller hänvisningarna till kvinnor och vetenskap, som hon anser borde utvecklas ytterligare. Det europeiska forskningsområdet ger ett unikt tillfälle till att främja kvinnors medverkan i forskningsverksamheten. EU vill att man skall främja kvinnors roll inom vetenskapen. Kvinnors medverkan i europeisk vetenskaplig forskning är något som prioriteras i det femte ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling, och det måste även prioriteras i det kommande sjätte ramprogrammet.

Även om föredraganden välkomnar det nya synsättet i det sjätte ramprogrammet så vill hon fästa uppmärksamheten på att det är nödvändigt att behålla en del principer som finns i det femte ramprogrammet, som t.ex. att man i ingressen bekräftar att det är nödvändigt att beakta jämställdhetsaspekten, med dess nyskapande sätt att främja forskning av, för och om kvinnor. Dessutom måste det sjätte ramprogrammet gå ett steg längre genom att i realiteten införliva jämställdhetsprincipen i all verksamhet inom programmet, eftersom det slutgiltiga målet är att uppnå en verkligt könsneutral forskning som är i linje med unionens mål och uppgifter som de fastställts i artiklarna 2 och 3 i fördraget.

Men när det gäller "målen" så finns det i meddelandet om det europeiska forskningsområdet endast en hänvisning till ett införlivande av jämställdhetsprincipen, och det är i avsnittet "Vetenskap, samhälle och medborgare". Här talas det i generella ordalag om medborgarna och deras behov.

En mer specifik hänvisning till kvinnor görs i kapitlet "Instrument och interventionsformer" som avser ovannämnda mål. I detta kapitel finns en hänvisning till kvinnor och vetenskap och till behovet av att öka kvinnors medverkan i denna.

Föredraganden skulle dock önska att man ville stärka kvinnors medverkan inom forskningen inte bara på grund av den obalans som finns mellan antalet kvinnliga och manliga forskare, utan på grund av de värdefulla bidrag till den vetenskapliga forskningen som kvinnor kan ge genom sina särskilda färdigheter och kunskaper inom den vetenskapliga världen.

Dessutom förutsätter ett införlivande av jämställdhetsprincipen i all verksamhet att man genomgående arbetar för en garanterad lika fördelning av kvinnors och mäns medverkan, dvs. det bör inte bara anges i ett enda sammanhang.

Föredraganden vill också insistera på att det är nödvändigt att få bort de hinder som kvinnliga forskare möter. Först och främst måste det anges att en godtagbar andel kvinnor skall förvärva höga meriter (en doktorsgrad eller uppnå postdoktoral nivå) inom ett forskningsområde, men efter själva utbildningsstadiet är dock kvinnor i högsta grad underrepresenterade. Detta är något som måste uppmärksammas och man måste vidta åtgärder för att undanröja hindren och få bukt med de fördomar som en kvinna möter, dels när hon gör karriär inom forskningen, dels på grund av det sätt som vårt samhälle är organiserat på. Man bör särskilt nämna den diskriminering som kvinnliga forskare möter och svårigheterna att förena ett avbrott i karriären med barnafödande, eller helt enkelt att förena yrkes- och familjeliv. Lämpliga åtgärder måste vidtas för att göra det möjligt för kvinnor att förena yrkes- och familjeliv, först och främst genom en mer lämpligt utformad barnomsorg. Sammanfattningsvis är underrepresentationen av kvinnor inom forskningen en konsekvens av ett utslagningssystem som dels har att göra med hur forskningen och det vetenskapliga samhället fungerar, dels med mer allmänna samhällsaspekter.

Ur denna synvinkel är det väl värt att understryka att det är svårt att bedöma kvinnans ställning, eftersom vi saknar tillförlitlig, samordnad statistik som är uppdelad på kön, specialiseringsområde och uppnådd nivå.

Föredraganden vill påminna om att åtgärder för att öka kvinnors medverkan i forskning i stor omfattning har täckts in i handlingsplanen "Kvinnor och forskning" och att medlemsstaternas och kommissionens ansträngningar för att till fullo genomföra dessa måste följas upp.

SLUTSATSER

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor uppmanar utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi att som ansvarigt utskott infoga följande punkter i sitt betänkande:

1. upprepar sitt krav på en mer komplett och uppdaterad statistik över i hur hög grad kvinnor är aktiva inom olika vetenskaper och forskningsområden och på att man mer ingående undersöker anledningarna till att det råder en diskrepans mellan det antal kvinnor som tar examen inom vetenskapsgrenar och det antal som lyckas få en anställning; uppmanar kommissionen att fortsätta sitt arbete med att samordna framtagandet av referenspunkter vars syfte är att bedöma effektiviteten i EU:s forskningspolitik vad gäller kvinnors medverkan i forskning, dels bland medlemsstaterna, dels i relation till resten av världen,
2. välkomnar att kommissionen och medlemsstaterna fortsätter att vidta åtgärder för att öka kvinnornas roll och antalet kvinnor i den europeiska forskningen genom att utveckla åtgärder för att genomföra ett verkligt införlivande av jämställdhetsprincipen i det europeiska forskningsområdet; understryker hur viktigt det är att fortsätta strategin med forskning av, för och om kvinnor, och i detta sammanhang införliva jämställdhetsprincipen i alla aspekter av det europeiska området för forskningsverksamhet,
3. anser att ett av målen i det sjätte ramprogrammet måste vara att undanröja de hinder som kvinnor möter och som hindrar dem att göra en vetenskaplig karriär på samma nivå som män, och uppmanar medlemsstaterna att säkerställa en bättre balans mellan män och kvinnor i uttagnings- och befordringskommittéer och i de vetenskapliga kommittéer där forskningspolitiken bestäms,
4. anser att kommissionen och medlemsstaterna bör införliva och motivera ett särskilt tvärvetenskapligt forskningsområde i det sjätte ramprogrammet med inriktning på könsrollsfrågor.